

Комюнике по напредъка Communication on progress

Съдържание

Изявление за подкрепа	2
I. Обхват на Комюникето за напредък	4
1. Визия, стратегия и корпоративно управление	4
2. Отговорен производител	11
3. Организационна структура	14
4. Развитие на компанията	15
II. Стратегията за корпоративна социална отговорност	18
1. Дефиниция	18
2. Основни направления на политиките и проекти	18
3. Управление на КСО	21
III. Развитие на корпоративната отговорност	24
1. Права на човека	24
2. Отговорен работодател	26
3. Екология	29
4. Общество	30
5. Корпоративно гражданство	30
Отпечатък от дейността на компанията	34
6. Социално значими заболявания	36

Изявление за подкрепа

Уважаеми партньори и акционери,

Предоставяме на вниманието ви Комюнике по напредъка на Софарма като корпоративен гражданин с активно и отговорно отношение към отпечатъка от дейността си. Основните ни инициативи интегрират в себе си не само бизнес стратегията ни, но и принципите за устойчиво развитие, които са в основата на съвременния просперитет.

Изминалата 2018 г. беше година на равностметка – в навечерието на 85 годишнината си погледнахме назад, за да се радваме на успехите си, да благодарим на

хората, с които ги постигнахме и да празнуваме с всички, с които искаме да споделим и своето бъдеще. Благодаря и на вас за всичко споделено!

Горди сме, че отново бяхме сред пионерите с две знакови инициативи – разпределихме акции сред всичките си служители според техния стаж и съответно принос към успехите на компанията, и раздадохме за първи път междинен дивидент. Получихме подкрепа от акционерите си и за двете инициативи, а това винаги е било важно за нас потвърждение, че правим правилните стъпки.

Групата Софарма извървя нелек път през 2017 и 2018 години, но запазихме темповете на растеж на консолидираните приходи от продажби, макар със забавени темпове на нетната печалба. Постигнатата синергия в групата ни дава увереност, че през следващите години ще оптимизираме оперативните и нетни резултати на Група Софарма, както и нашето икономическо, социално, обществено и екологично отражение.

Потвърждавам с удовлетворение, че Софарма подкрепя и следва 10те принципа на Глобалния договор на ООН в областта на човешките права, работната сила, околната среда и антикорупцията. Групата предоставя информация към заинтересованите страни за изпълнението на своите ангажименти чрез всички комуникационни канали.

Надяваме се на вашата подкрепа и доверие!

С уважение,

Огнян Донеv, д.и.н.
Изпълнителен директор

Нашите ценности

- *Ние произвеждаме генерични лекарства и наши оригинални марки с най-високо качество.*
- *Ние насърчаваме грижата за здравето на всички заинтересовани чрез социалните ни проекти и чрез предоставяне на достоверна информация за здравето.*
- *Ние практикуваме и развиваме отговорно отношение към околната среда.*
- *Ние работим съвместно и подкрепяме както местните, така и глобалните общности.*
- *Ние изграждаме устойчиви печеливши партньорства с нашите доставчици.*
- *Ние подкрепяме щастието и развитието на членовете на екипа ни.*
- *Ние създаваме блага чрез печалба и растеж.*

I. Обхват на Комюникето за напредък

Информацията дава широк поглед върху различни аспекти на дейността на Софарма като корпоративен гражданин. Документът се фокусира върху дейността на компанията 31.12.2017 - 31.03.2019г. и съдържа количествени данни, използвани като измерители за въздействие в основните сфери, описани по-долу.

1. Визия, стратегия и корпоративно управление

Визия и стратегия

Визията и стратегията на Софарма се определят от корпоративната философия и от мисията, която Компанията е приела за основа на дейността си.

Корпоративна философия

Производството на лекарствени средства е не просто технологичен процес, а хуманна мисия, основана на високите стандарти за качество, безопасност и ефективност на медикаментите.

Мисия

Да съдействаме за прогреса и развитието на фармацевтичната индустрия, с което да допринесем и за икономическото развитие и просперитета на българската нация.

От основаването си през 1933 г. Компанията се стреми да предоставя достъпни, ефикасни и съвременни лекарства на българския пациент. „Софарма“ АД е наследник на производствената и аптечна лаборатория на Българското аптекарско кооперативно дружество, основано още през 1914 г.

Производството на лекарства от широко и съвременно портфолио, създаването на работни места, устойчивото развитие и икономическият принос на предприятието са водещи принципи още от създаването на Производствената лаборатория, към които „Софарма“ се придържа и днес.

Софарма се стреми да осигурява достъпно, съвременно и ефикасно лечение на милиони пациенти в България и на пазарите, на които реализира своята продукция.

Компанията формализира дейността си по устойчиво развитие чрез присъединяването към UNGC през 2004 г. След създаването на Българската мрежа към UNGC компанията участва активно в проектите и от 2016 г. се отчита като „напреднала“ с Комюникето по напредъка. Отговорното корпоративно поведение е в основата на бизнес развитието на Софарма. Стратегията за КСО е част от икономическата и програма, като инициативите и проектите подкрепят основния бизнес и са част от ДНК-то на фирмата.

Политика на корпоративно гражданство

Софарма АД като корпоративен гражданин функционира въз основа на Конституцията, законите и подзаконовите актове на Република България и във всички свои действия спазва разпоредбите на държавната и местната власт и регулаторните органи. Компанията следи за обновяването на законодателството, касаещо дейността ѝ, и стриктното му прилагане.

Корпоративното гражданство на Софарма се развива спрямо описаните по-долу регулации и правила:

Регулации и правила за корпоративно гражданство	Описание	Година на приемане	Последно обновяване
Конституцията и законите на Р. България		1991	2015
Десетте принципа на ГД на ООН	<p>Глобалният Договор призовава компаниите да възприемат, подкрепят и приложат в своята сфера на влияние, сбор от ценности, разделени в четири основни категории:</p> <p><i>Права на човека:</i> Принцип 1. Зачитане и подкрепа за опазването правата на човека. Принцип 2. Гаранция за необвързване с действия, нарушаващи правата на човека.</p> <p><i>Трудови норми:</i> Принцип 3. Приемане свободата на сдружаване и ефективно признаване на правото на колективно договаряне. Принцип 4. Премахване на всякакви форми на насилствен и принудителен труд. Принцип 5. Ефективно премахване на детския труд. Принцип 6. Изкореняване на дискриминацията по отношение на правото на труд и на професия.</p> <p><i>Околна среда:</i> Принцип 7. Подкрепа за превантивните подходи в опазването на околната среда. Принцип 8. Подемание на инициативи, стимулиращи поемането на по-голяма отговорност към околната среда. Принцип 9. Насърчаване развитието и разпространението на технологии, щадящи околната среда.</p>	2004	2015 SDG

Антикорупция:

Принцип 10. Подкрепа на антикорупционни инициативи и политика на прозрачност.

Цели за устойчиво развитие на ООН SDG

1. Изкореняване на бедността повсеместно и във всички нейни форми.
2. Премахване на глада, постигане на сигурност на храната и по-качествено хранене и насърчаване на устойчиво селско стопанство.
3. Осигуряване на здравословен начин на живот и стимулиране на благосъстоянието за всички във всички възрасти.
4. Осигуряване на приобщаващо и равностойно качествено образование и стимулиране на възможностите за учене на всички през целия живот.
5. Постигане на равенство между половете и овластяване на всички жени и девойки.
6. Осигуряване на достъпност и устойчиво стопанисване на водоснабдяването и канализацията за всички.
7. Гарантиране на достъп до финансово достъпна, надеждна, устойчива и съвременна енергия за всички.
8. Насърчаване на постоянен, приобщаващ и устойчив икономически растеж, пълна и продуктивна заетост и достоен труд за всички.
9. Изграждане на гъвкава инфраструктура, насърчаване на приобщаваща и устойчива индустриализация и стимулиране на иновациите.
10. Намаляване на неравнопоставеността в и между страните.
11. Трансформиране на градовете и населените места в приобщаващи, безопасни, стабилни и устойчиви центрове.
12. Осигуряване на устойчиви модели на потребление и производство.
13. Предприемане на спешни действия за борба с климатичните промени и въздействието им.
14. Съхранение и устойчиво ползване на океаните, моретата и морските ресурси за устойчиво развитие.
15. Запазване, възстановяване и стимулиране на устойчивото ползване на сухоземните екосистеми, устойчиво стопанисване на горите, борба с опустиняването и преустановяване на деградацията на почвата и пристъпване към регенерирането ѝ, както и прекъсване на загубата на биоразнообразието.
16. Насърчаване на мирни и приобщаващи общества за устойчиво развитие, осигуряване на достъп до правосъдие за всеки и изграждане на ефективни, отговорни и приобщаващи институции на всички нива.
17. Укрепване на средствата за изпълнение и обновяване на глобалното партньорство за устойчиво развитие.

2015

Етичен кодекс на поведение	Цели да установи нормите за етично и професионално поведение във всички аспекти на дейността им, да предотврати възможностите за допускане на прояви на бюрокрация, корупция и други незаконни действия, като по този начин повиши общественото доверие в техния професионализъм и морал и да утвърди авторитета на дружеството.	2007
-----------------------------------	--	------

Системи на управление

Системи за корпоративно управление, в съответствие с които се управлява и функционира Софарма:

Системи за корпоративно управление	Описание	Приемане	Последно обновяване
Устав на Софарма	Уставът на „Софарма“ АД определя корпоративната цел, операциите свързани с акциите и капитала на Дружеството, дейностите на корпоративното ръководство и принципите, дефиниращи техните взаимоотношения.	2003	2018
Решения на Общото събрание на „Софарма“ АД	Общото събрание има компетентността да променя Устава на дружеството, размера на капитала на Дружеството, да преобразува и прекратява Дружеството, както и всички други права, описани в Устава на акционерното дружество.	минимум веднъж годишно	2018
Правила за работа на Съвета на директорите	Инструкции и разяснения за задълженията и отговорностите на членовете на Съвета на директорите	2007	
Програма за добро корпоративно управление	Система от правила, защитаваща правата на акционерите и другите заинтересовани страни.	2009	
Добра производствена практика/ GMP	Система от принципи и правила, които гарантират правилното протичане на всеки етап от производствения процес, осигурявайки качествен краен продукт.	2003	2018
Добра дистрибуторска практика /GDP	Система от принципи и правила за дистрибуция на лекарствени продукти и активни субстанции. Качеството на лекарствените продукти могат да бъдат засегнати от липса на адекватен контрол.	2003	2017
ICH “Q8 Pharmaceutical Development”	Принципи, регулиращи създаването на фармацевтични продукти.	2004	2017
ICH “Q9 Quality Risk Management	Принципи и инструменти за управление на риска.	2006	2017

ISO 17025	Общи изисквания за компетентността на лаборатории за изпитване и калибриране.	2014	2018
АХАРТА	ERP програма, която представлява интегрирана информационна система за цялостното бизнес управление на процесите по планиране на производството, управление на веригата на доставките, управление и планиране на продажбите, управление и контрол на финансите, управление на взаимоотношенията с клиентите, бизнес анализи и други.	2013	2017
Правилник за лицата, притежаващи вътрешна информация	Инструкции и разяснение относно задълженията и отговорностите във връзка със Закона срещу финансови злоупотреби с пазарни инструменти.	2007	2018

Подробно описание на системите за корпоративно управление:

- **Решения на Общото събрание на Софарма**

Общото събрание на акционерите се свиква задължително веднъж годишно. То има правомощията да изменя и допълва Устава на дружеството; да взема решения, свързани с капитала на Софарма, да одобрява годишния финансов отчет след заверка от назначения експерт-счетоводител; решава издаването на облигации; разпределя печалбата и други.

Извънредни общи събрания се свикват и при необходимост за вземане на решение, което е от компетенцията на акционерното събрание, като през последните 2 години Компанията е провела 6 такива.

По традиция, след всяко проведено общо събрание на „Софарма“ АД акционерите имат възможност да разговарят с Изпълнителния директор на компанията - Огнян Донев, д.и.н., и с Директора за връзки с инвеститорите - Пелагия Виячева в неоформална обстановка.

- **Правила за работа на Съвета на директорите**

Правилата осигуряват ефективната организация на работата на Съвета, който се събира минимум веднъж на три месеца и взема решения за управлението и дейността на „Софарма“ АД, финансовия отчет на Дружеството и сделките, свързани с повече от 50% от баланса на Дружеството се предлагат за гласуване на ОС, както и други въпроси, свързани с компетентността на ОС.

- **Програмата за добро корпоративно управление**

Система от правила, защитаваща правата на акционерите и другите заинтересовани страни, за своевременно и точно разкриване на информация по всички въпроси, свързани с Дружеството и за подпомагане на стратегическото му управление, контрола върху дейността на СД и отчетността му пред Дружеството и акционерите.

Програмата е в съответствие с ефективното регулиране, международно признатите стандарти за добро корпоративно управление и Националния кодекс за корпоративно управление.

- **GMP**

Добрата производствена практика е система от правила и процедури, които гарантират качеството на лекарствените продукти на всеки един етап от производството им. Нейната цел е опазване на здравето на пациента.

GMP сертификатът гарантира, че продуктите от всяка партида имат еднакви качества. „Софарма“ АД като производител непрекъснато прави записи на всеки технологичен етап, като за всяка операция има протокол, който да доказва, че работникът е извършил точно дейността, както му е зададена предварително. Направените записи по време на производството, показват дали всички мерки, които се изискват от определените процедури и инструкции са изпълнени и количеството и качеството на продукта е според очакванията. Отклоненията също се регистрират. По този начин при установяване на нередности, продуктите могат бързо и лесно да бъдат идентифицирани и изтеглени от търговската мрежа.

GMP включва както самото производство, така и условията за труд, квалификацията на производствения персонал, системата за пласмент и за изтегляне на продуктите от пазара.

Основната цел на тези правила е насочена към опазване на здравето на пациента.

- **GDP**

Добрата дистрибуторска практика включва инструменти за дейността на дистрибуторите на едро, включително и за предотвратяване на навлизането на фалшифицирани лекарствени продукти в законната верига на доставка. Прилагането му гарантира контрол върху дистрибуторската верига и следователно запазване на качеството и целостта на лекарствените продукти.

GDP се прилага за всяка дейност, която включва снабдяване, притежаване, доставка или експорт на лекарствени продукти, с изключение на снабдяване на населението.

И тази система включва компетентността на персонала, условия на труд и съхранение на продукцията, контрол във всеки един момент от производството до крайната доставка.

- **ICH “Q8 Pharmaceutical Development”**

Стандартът се отнася към цялостния процес на създаването на нови продукти – от разработването до регистрирането и включва и системите за оценки на риска, гарантиране на качеството като част от дизайна на продукта. Касае всички компоненти на лекарствения продукт, субстанциите, помощните вещества, лекарството, развитието на формулировката и процеса на създаване, натрупаните знания по време на този процес, физикохимични и биологични свойства, развитие на производствения процес и цялата информация, която е възможно да повлияе върху крайния резултат.

- **ICH Q9 Quality Risk Management**

Принципи и инструменти за управление на риска, свързани с качеството, които могат да бъдат приложени към всички аспекти на фармацевтичните продукти – създаване, производство, дистрибуция и проверка на процесите през жизнения цикъл на субстанциите и лекарствените, биологичните и биотехнологичните продукти, включително суровите и допълнителните съставки и материалите, използвани за опаковка и етикетиране.

ICH Q9 заедно с ICH Q8 насърчават развитието на научно-базираните и основаващи се на риска подходи към качеството. ICH Q9 Quality Risk Management касае управление на качеството, създаване, сгради, оборудване и мощности, управление на материалите, производство, лабораторен контрол и тестване, опаковка и етикетиране, проверка на всички тези дейности.

- **ISO 17025**

Този международен хармонизиран стандарт съдържа общите изисквания за компетентност на лабораториите, извършващи изпитвания и/или калибрирания, включително вземането на извадки (проби). Стандартът е предназначен да бъде използван от лаборатории, които създават своя система за управление на качеството, както на административните, така и на техническите дейности. Резултатите (протоколи, сертификати), издадени от акредитирани лаборатории се използват от регулаторните органи, органи за оценяване на съответствието, извършващи сертификация на продукти, производителите на продукти и други.

Наличието на този сертификат е част от риск мениджмънта и гарантира достоверността на резултатите от лабораториите и съответно – безопасността и качествата на медикаментите.

- **АХАРТА**

Интегрирана информационна система за управление от висок клас на бизнес процесите в корпоративната дейност на Компанията.

Повишава ефективността, подпомага вземането на по-прецизни решения и подобрява взаимовръзките с веригата на доставки.

Подпомага управлението и планирането на продажбите, производството в посока планиране на материали и производствен капацитет, управление на ресурси по линия на управление на веригата на доставки - наличности, складове и връзки между тях, управление на качеството.

Програмата улеснява дейностите, свързани с осчетоводяване, управление и контрол на финансите, контрол на бюджети и възможности за бизнес анализи.

- **Правилник за вътрешните лица, притежаващи вътрешна информация**

Правилникът цели предотвратяване на разпространение на вътрешна информация, манипулиране на пазара и в следствие – понасяне на отговорност.

2. Отговорен производител

Производствена дейност

Софарма има 10 производствени завода в България, които функционират спрямо изискванията на ЕС и на българското законодателство.

1. Завод за твърди лекарствени форми, гр. София
2. Завод за твърди лекарствени форми, Врабево
3. Завод за твърди лекарствени форми, Казанлък
4. Унифарм
5. Ампулен завод, гр. София
6. Лиофилно производство, гр. София
7. Химичен завод, гр. София
8. Завод за супозитории
9. Гама стерилизация
10. Завод за медицински консумативи, гр. Сандански

Софарма е най-големият български производител на ампули и супозитории и единствен производител на лиофилни лекарствени форми в България. Предстои изграждането на нов завод за лиофилни лекарствени продукти.

Производствената дейност се развива в направленията:

- Субстанции и препарати на основата на растителни суровини (фитохимично производство);
- Готови лекарствени форми в т.ч.: твърди таблетки, обвити таблетки, филмирани таблетки, капсули;
- Галенични - супозитории, капки, сиропи, унгвенти, гелове, кремове;
- Парентерални - инжекционни разтвори, лиофилни прахове за инжекции;
- Разтвори за хемодиализа
- Медицински изделия и козметични продукти в т.ч. пластири; превързочни продукти; санитарно-хигиенни продукти; лечебна козметика.

Продукти

Софарма произвежда продукти за следните терапевтични групи: сърдечно-съдови, гастроентерологични, дерматологични, психоневрологични, антиалергични, респираторни, аналгетични, ревматологични.

Компанията има повече от 210 продукта в портфолиото си, основно генерици и 15 оригинални продукта, от които 12 на растителна основа.

Отчитайки отговорността, свързана с пазарната си позиция, Софарма инвестира в нови производствени мощности, технологии и продукти за постигане на по-достъпно и ефикасно лечение.

Инвестиции	2018	2017
Разрешения за употреба/ брой	1	3
Инвестиции в нови продукти / брой	1	3
Фарм. разработки на лекарствени продукти и активни вещества/ бр	15	5
Инвестиции в нови технологии /трансферирани и валидирани/ / бр	19	30
Разрешения за употреба на лекарствени продукти за нови дестинации / брой	57	
Козметични продукти, хранителни добавки и медицински изделия нотифицирани / регистрирани в България	342	
Козметични продукти, хранителни добавки и медицински изделия нотифицирани / регистрирани в други държави	88	
Инспекции за подновяване или издаване на нови GMP Сертификати от контролни органи в България / брой	3	
Инспекции за подновяване или издаване на нови GMP Сертификати от контролни органи от други държави / брой	3	
Одити от ISO нотифицирани органи / брой	3	

Информация за 2018г. не е посочена за редовете, за които за първи път се представя подобна информация в нефинансовата декларация; ще бъде направена сравнителна оценка в нефинансовата декларация за 2019г.

Дружеството инвестира в обогатяване на генеричното портфолио като работи за внедряване на генерични продукти:

- Доказано ефикасни
- Утвърдени като златен стандарт в лечението на различни заболявания
- Актуални спрямо пазарите
- Инвестиции през 2018г. в:
- Нов лиофилен завод в София
- Изграждане на екстракционна мощност в завода в Казанлък за ефективно производство на фитопродукти

Отговорен маркетинг

Софарма следва гъвкава маркетингова политика, взимайки предвид възможното нарастване на доставните цени на суровините и материалите, промените в изискванията към производителите на лекарства за доставчиците на суровини, както и спецификите на пазара на лекарства.

Изборът, одобряването и последващото управление да доставчици в „Софарма“ АД се извършва системно на база принципите, описани в ICH Q10 Pharmaceutical Quality System и EudraLex - Volume 4 - Good Manufacturing Practice (GMP) guidelines.

Дейностите са съобразени с критериите за контрол на промените (ICH Q10 3.2.3) и изискванията към материалите и процесите съгласно Good Manufacturing Practice (GMP) guidelines Part 1, като вътрешните процедури са утвърдени в стандартна оперативна процедура по контрол на промените и стандартни оперативни процедури по одобрение на производители на активни, помощни вещества, опаковъчни материали, изходни суровини и се управляват чрез вътрешна eDMS система. Критериите за избор и оценка обхващат качествени критерии, регулаторно съответствие, сертификационен статус, документална обезпеченост както и икономически, финансови критерии и доставни параметри. Одобренията производители и изпълнението на доставките са обект на продължителен мониторинг като част от управлението на процеса на закупуване.

За гарантиране на изискваното качество на субстанциите за свои оригинални продукти (Табекс, Нивалин), Софарма направи трайни насаждения на жълта акация и отглежда блатно кокиче в собствена оранжерия в Софарма Казанлък.

Софарма има разработена политика и процедури за оценка на контрагентите си, като се прави регулярна оценка на риска. Компанията си партнира с над 70 български и чуждестранни лицензирани търговци на лекарства, с доказана история на взаимоотношенията на основните пазари.

Комуникационните послания на Компанията са в съответствие с национални етични правила за реклама и търговска комуникация.

Етична конкуренция

Софарма стриктно спазва националното и европейско законодателство и изискванията, свързани с правилата за конкуренция. Компанията е водена в дейността си от убеждението, че етичното поведение е задължително условие за развитие на свободния пазар. Дружеството е изложено на силна конкуренция от една страна и от друга – на нови форми на сътрудничество в сферата на здравеопазването.

Софарма инвестира предимно в развитие на генерично производство, като се очаква ролята на генеричната индустрия за устойчиво здравеопазване в България и в Европа да расте.

Засилената конкуренция и развитието на науката, вкл. на биеквивалентните лекарства, създават нови форми на сътрудничество: ко-маркетинг и ко-развойна дейност; договори за изработка; лицензионно производство.

- В световен мащаб стартират инициативи за насърчаване на успешната конкуренция: отмяна на патенти за трети страни, за да се помогне на генеричните продукти в ЕС да са конкурентни срещу генеричните компании от Канада, САЩ и Япония;
- подписване на споразумение за взаимно признаване на инспекциите на производствените обекти за лекарства за хуманната медицина между САЩ и

страните от ЕС, което трябва окончателно да влезе в сила за всички страни членки на ЕС до 2019 г.

3. Организационна структура

Председател на Съвета на директорите и Изпълнителен директор			
Заместник председател на Съвета на директорите	Член на Съвета на директорите	Независим член на Съвета на директорите	Независим член на Съвета на директорите
Директор "Бизнес развитие"	Директор "Производствени въпроси"	Директор "Управление на кач-то и рег-но съответствие"	Представителство на "Софарма" АД в: Украйна Полша Казахстан Балтийски държави и Беларус Турция Азербайджан Грузия Армения Тунис Китай Израел и Палестинските територии
Директор "Финанси"	Ресурси	Директор "Продажби и международни пазари"	
Директор "Връзки с инвеститорите"	Директор "Технически въпроси"	Директор "Логистика"	
Директор "Връзки с институциите"	Коопериране и лицензиране	Оперативен директор	
Директор "Комуникационни стратегии и КСО"	Директор "Интелектуална собственост"	Директор "Човешки ресурси"	
	Директор по сигурността	Главен счетоводител	

4. Развитие на компанията

II. Стратегията за корпоративна социална отговорност

Отговорният бизнес според разбиранията на компанията

- *Социалната роля на фармацевтичното производство*
- *Общност от служители и съмишленици*
- *Инвестиции*
- *Намаляване на социално-значими заболявания*
- *Ресурсна ефективност и намаляване на екологичното въздействие*
- *Национално-отговорен производител*

1. Дефиниция

Отговорното корпоративно гражданство за Софарма е единственият начин за устойчиво бизнес развитие с ясна визия за целите, необходимите ресурси за постигането им и отпечатъка в икономическата, социалната и екологичната сфера на дейността на Компанията. Успоредно с инвестициите в бизнеса си Софарма работи по постигането на SDG 2015 на ООН.

Софарма активно комуникира дейността си с всички заинтересовани страни. КСО стратегията, инициативите и конкретните активности се създават, координират и осъществяват от Дирекция Комуникационни стратегии и КСО, след одобрение на стратегията от ИД на Софарма. Директорът на Комуникационни стратегии и КСО е на пряко подчинение на Изпълнителния директор на Компанията, а в самата дирекция има мениджър КСО и корпоративни комуникации.

2. Основни направления на политиките и проекти

- **Пазар**
Продуктите и създадения бизнес модел позиционират Софарма сред топ 10 на компаниите на българския фармацевтичен пазар и на първо място по продажби в натурално изражение с 13% от пазара.
- **Заинтересовани страни**

Взаимоотношенията със заинтересованите страни са верен индикатор за степента на успех на Компанията, за мястото ѝ в икономическия и обществен живот в страната и доколко правилна е приетата посока на развитие.

За Софарма заинтересована страна е всяка група, която директно или индиректно е свързана с дейността на Компанията, има потенциал за въздействие върху нея и може да повлияе върху взимането на решение за бизнес развитието на Компанията.

Пациенти - ключова заинтересована страна, за която продуктите на Софарма са лек и средство за подобряване качеството на живот.

Акционери – като публична компания Софарма АД носи отговорност за всяко свое решение пред инвеститорите, които са се доверили на стратегията за развитие и на показаните резултати. Ето защо КСО програмите на компанията се представят с всеки годишен отчет на Софарма.

Държавна и местна власти.

Партньори – успеха на Софарма зависи от успеха на компаниите по веригата от доставчици и партньорите.

Служители – създаваме общност от индивидуалности, чиито взаимовръзки са основани на споделена корпоративна философия и ценности. Днес работим в посока на community branding.

Местна общност – Софарма притежава 10 завода в страната и като основен инвеститор в някои региони носи отговорност, надхвърляща бизнес ангажиментите.

- **Околна среда**

Софарма работи изцяло по стандартите на GMP и GDP, но успоредно с това инвестира в създаването на „умни“ сгради, съоръжения за енергия от възобновяеми източници, отглеждане на собствени насаждения за суровини и т.н. Целта е да се намали отпечатъка на компанията върху околната среда.

- **Общество**

Софарма използва експертизата и ресурсите си за да допринесе за икономическото и социално развитие и за повишаване на културата и качеството на живот. Компанията подкрепя развитието на активно гражданско общество у нас и заема категорични позиции по различни социално-значими теми.

Заинтересовани страни	Канали за комуникация	Честота
Пациенти	<p>Продуктови сайтове Официалните корпоративни медии на Софарма –</p> <p>Сайт на групата www.sopharmagroup.com</p> <p>Профили на компанията във ФБ, Instagram, Twitter, социалната платформа „Здрави“, мобилното приложение „Здрави“, мобилното приложение „Ex Smoker“, Проучвания за разпознаваемост на марката</p>	<p>Всяка седмица При наличие на актуална информация; Софарма АД използва сайта на групата за доставяне на достоверна информация, свързана с европейските генерични асоциации; промени в регулаторните рамки, касаещи крайния потребител и др. Ежедневно Ежедневно Ежедневно Ежедневно При необходимост</p>
Акционери	<p>Общо събрание на акционерите Уведомления Срещи Официалните корпоративни медии на Софарма – Сайт на групата www.sopharmagroup.com</p>	<p>Минимум веднъж в годината</p>
Държавна и местна власт	<p>Участие в годишни срещи „Бизнеса среща правителството“ Участие във форуми, посветени на проблемите във фармацията Официални сайтове на държавната и местната власт, на контролните органи Официалните корпоративни медии на Софарма</p>	<p>Веднъж в годината 2-3 събития в годината Всеки ден Всеки ден</p>

	Участия в работни групи, свързани със системата на здравеопазване и фармацията	Регулярно, в зависимост от програмата на конкретната група
Партньори по веригата	Работни срещи	Регулярно
Служители	Интранет страница; Фб страница на Софарма; Сайт на групата www.sopharmagroup.com Табла за обяви Вътрешен мейлинг	При необходимост Ежедневно При необходимост При необходимост При необходимост При необходимост
Общество	Проекти за здравословен живот Проекти за публични комуникации Фб страници Софарма, Здрави, Силен ден Профили в социалните мрежи Twitter, Instagram	Ежедневно 4 пъти в годината Ежедневно Ежедневно
Партньори от членства	Срещи и конференции Работни срещи	Регулярно

3. Управление на КСО

Корпоративната отговорност е залегнала в основите на Компанията, чиято цел е била създаването на индустрия, която поддържа народното здраве, дава поминък за населението и развива стопанската политика на страната. За тези по-далновидни цели свидетелстват публикации от в-к Аптекарска защита, 1933г.:

".....Значението на химико - фармацевтичката индустрия за всички сържави е грамадно. Тази индустрия създава един от най - важните продукти за поддържането на народното здраве....."

В-к "Аптекарска защита",
бр. 9 - 11, 1933

Организационно КСО се дефинира като дейност през 2003 г. като част от ангажиментите на Направление „Маркетинг и реклама“, а от 2013 г. е сред приоритетите на Дирекция „Реклама и корпоративни комуникации“, с управляващ дейността мениджър КСО. Акцентирайки върху проектите със социална насоченост като инструмент за поддържане на репутацията на Компанията, към момента звеното е „Комуникационни стратегии и КСО“ и работи активно както с маркетинг структурите, така и с Дирекция „Връзки с инвеститорите“.

Стратегическо управление

Пазар	Служители	Околна среда	Общество	Корпоративно гражданство
Прозрачно корпоративно управление	Отговорен работодател: Нулева дискриминация по отношение правото на труд	Системи за управление на околната среда	Принос към икономическото развитие	Антикорупция
Гарантирано качество и безопасност на продуктите и услугите	Гарантиране на правото на сдружаване	Намаляване на екологичния отпечатък	Развитие на системата на здравеопазване	Работа по SDG 2015
Устойчивост	Развитие на служителите: Йерархично и като квалификация и образование	Отговорно използване на ресурсите	Превенция на здравето	Участие в създаването и прилагането на международни стандарти, свързани с фармацията
Етична конкуренция	Достойно заплащане на труда	Намаляване на прякото въздействие	Предоставяне на достъпно и качествено лечение	Работа с партньорски организации
Отговорен маркетинг	Гарантиране на здравословни и безопасни условия на труд	Намаляване на непреките въздействия	Инвестиции в образованието	Съвместни проекти на организации, в които компании от Групата членуват
Отговорно снабдяване	Социални придобивки за служителите	Участие в екологични проекти	Инвестиции в публичните комуникации	Развитие на генеричната индустрия в страната
Развитие на сферата на фармацията	Вътрешна комуникация	Обучение на служителите за разделното събиране на отпадъците и по въпросите, свързани с опазване на околната среда		

III. Развитие на корпоративната отговорност

1. Права на човека

Софарма предприема стратегически социални инвестиции и партньорства за отстояване на международно признатите права на човека

Принцип 1: Зачитане и подкрепа за опазване правата на човека

Принцип 2: Гаранция за необръзване с действия, нарушаващи тези права

Отговорен корпоративен гражданин

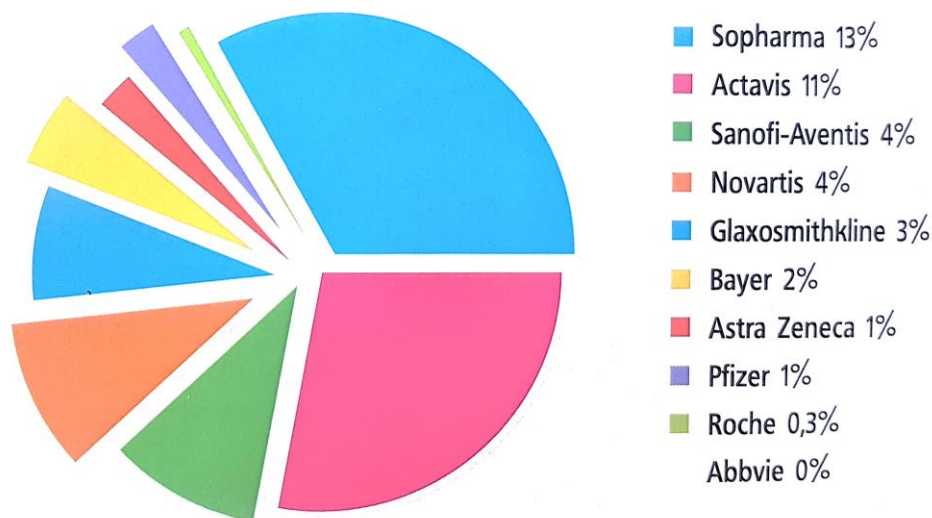
- Компанията вярва, че прозрачното и отговорно управление е единствения път към успеха и развитие на обществото.
- Софарма очаква партньорите и доставчиците по веригата да следват същото отговорно управление
- Инвестира в локалното производство за да стимулира икономическия живот на местните общности.
- Поддържа едни от най-достъпните лекарства на пазара, за да осигури модерно лечение, включително производство на малки опаковки.
- Инвестира в генерични лекарства в съответствие с политиката на ЕС за развитие на здравна система за достъпно за всички нуждаещи се лечение.
- Софарма продължава да развиваме уникалните си брандове на растителна основа, създадени по оригинална технология на компанията.
- Социално-значими заболявания – последователно инвестира в развитието на едно от най-достъпните и ефикасни средства за преодоляване зависимостта от тютюнопушенето.
- Създава и провежда програми за подобряване на живота и осигуряване на устойчиво развитие на обществото.
- Работи в партньорство с членовете на БМГД, професионалните общности, местната и държавна власти, като ориентир и коректив за актуалността и значимостта на проектите и на посоката на развитие на компанията

Достъпни лекарства

Софарма АД заема близо 4 % от общия обем на българския фармацевтичен пазар в стойност и 13% от продажбите в натурално изражение. Позициите на основните конкуренти на дружеството на територията на страната са както следва: Novartis—7% (4% в бр.), Roche – 6 (0,3% в бр.), Actavis - 6% (11% в бр.), Glaxosmithkline – 4% (3% в бр.), Abbvie -4% (0% в бр.), Sanofi-Aventis – 4% (4% в бр.), Astra Zeneca – 3 % (1% в бр.), Pfizer – 3% (1%бр.), Bayer – 3% (2% в бр.).

Пазарният дял в натурално изражение на продуктите на Софарма АД, както и делът на ОТС продуктите са показател за позиционирането на компанията в съзнанието на потребителите. Репутацията на компанията, като функция от устойчивия бизнес модел, качеството и достъпността на лекарствата, както и адекватната КСО стратегия влияят и върху избора на крайния потребител при покупка на лекарства.

Софарма инвестира в генерични лекарства в съответствие с политиката на ЕС за развитие на здравната система с достъпно за всички нуждаещи се лечение. Компанията поддържа едни от най-достъпните лекарства, за да осигури съвременно лечение, включително с производство на малки опаковки.

Софарма осъзнава ролята си на значим фактор във фармацевтичния сектор на европейско ниво и в българската икономика. Като водещ вертикално-интегриран български производител, износител и дистрибутор на фармацевтични продукти, Компанията налага стандарти на фирмите по веригата, като следва принципите на прозрачност и отговорност на управлението.

Корпоративното устойчиво развитие на Компанията изисква инвестиции и в сферите наука и развитие, управление на качеството, индустриална собственост, публичност и прозрачност.

Преглед на резултатите

Ключов индикатор	Мерна единица	2018	2017
Пазарен дял в натурално изражение	%	11,3	13
Пазарен дял като % от обема в стойност	%	3,4	4

2. Отговорен работодател

Принцип 3: Приемане свободата на сдружаване и ефективно признаване на правото на колективно договаряне.

Принцип 4: Премахване на всякакви форми на насилствен и принудителен труд.

Принцип 5: Ефективно премахване на детския труд.

Принцип 6: Изкореняване на дискриминацията по отношение на правото на труд и на професия.

Като отговорен работодател, компанията следва определени принципи на трудови взаимоотношения:

- Нулева толерантност към всяка дискриминация на работното място;
- Осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд
- Осигурява възможности за развитие, основани на равнопоставеност по пол и възраст
- Осигуряване на право на сдружаване и трудова защита на служителите – в компанията служителите имат възможност да се присъединят към 2та национално представени синдиката КТ Подкрепа и КНСБ

Служителите като акционери

Софарма инвестира в своите служители с убеждението, че са най-ценния и актив.

По предложение на Съвета на директорите на Редовното общо събрание на акционерите на Софарма, проведено на 15 юни 2018 г., беше взето решение за предоставяне на акции като бонус за 2018 г. на служителите на Компанията. Решението е по случай 85-годишнината на Дружеството.

То се отнася до всички лица, намиращи се в трудово правоотношение с Компанията или работещи по договор за управление към датата на вземане на решението. Бонусът е за сметка на собствени акции на Дружеството.

Основните мотиви за това решение са ценността на хората, благодарение на които са постигнати настоящите резултати на Компанията; създаване на допълнителна мотивация и заинтересованост от успеха ѝ; насърчаване на развитието на капиталовия пазар у нас; повишаване на финансовата култура на значителен кръг хора; създаване на алтернатива за спестяванията на служителите.

Това разширение на програмата за корпоративна социална отговорност на Софарма, чрез раздаване на бонуси на служителите под формата на акции беше съпроводено с активна комуникация, свързана с фондовите пазари и акциите.

Само 21.8% от служителите, които са получили бонус акции през октомври 2018 г., са ги продали до 15 януари 2019 година, като тези сделки представляват едва 10.4% от оборота на сегмента за този период, по думите на Огнян Донев в интервю за infostock.bg.

Условия на труд

Поради естеството си на дейност Софарма АД гарантира безопасните и здравословни условия на труд, следвайки стандартите на GMP. Заедно с това осигурява работни места, съответстващи на знанията и уменията на служителите си. Високотехнологичното производство, каквото е фармацията днес, предполага тяхното непрекъснато повишаване и обновяване и Софарма инвестира в курсове и обучения.

От 01.03.2017г. Софарма въведе в завода за Ампулни лекарствени форми, пряка повременна система за фактическо отработено време и допълнително материално стимулиране на основните работници на база ежемесечна оценка за произведена и отчетена качествена продукция. ДМС стига до 30%. Предстои въвеждането на подобна система и в Таблетен завод.

Здравословен живот

Отвъд здравословната работна среда, възможностите за професионално развитие, социалните придобивки, които са задължителен минимум в трудово-правните взаимоотношения на компанията, Софарма се стреми да изгради общи ценности със своите служители и да се включва в обществени проекти, значими за самите тях.

- Допълнително здравно обслужване
- Медицински лица в заводите на компанията
- Безплатни дентални услуги
- Ежегодни медицински прегледи при специалисти
- Безплатен фитнес и курсове по народни танци

- Ежегоден детски лагер по тенис на корт
- Възможност за посещаване безплатно на форумите Дълголетие и Свободата да бъдеш
- Активности на мобилното приложение @Здрави
- Включване на служителите като @SopharmaTeam в различни спортни турнири: тенис на корт, велосипедизъм, народни танци, тенис на маса, футбол, волейбол.
- Програма за физическа активност Мултиспорт

@SoSociety, SoSopharma

Показател	2018	2017
Родителска грижи		
Служители, ползвали родителски отпуск	9%	
Служители, прекратили ползването на родителски отпуск и върнали се на работа	2%	
Служители, ползвали неплатен родителски отпуск	>1%	
Общ брой на служителите, които са се върнали на работа след приключване на родителския отпуск и още работят 12 месеца след завръщането си	3%	
Бebешки комплект за всяко новородено дете / брой	29	23
Помощ за всеки първокласник - раница с всички необходими помагала / брой	80	110
Безплатна детска градина на територията на Софарма за деца на служителите на компанията, открита 2012 г. / брой деца	30	30
Свободно време и отпих	2018	2017
Безплатна библиотека/ брой служители, ползващи услугите	60	50
Осигуряване достъпни и модерни бази за отпих на служителите във Врабево, Бобошево, Поморие и Овчаров плаж / брой служители, ползвали базите		

Информация за 2018г. не е посочена за редовете, за които за първи път се представя подобна информация в нефинансовата декларация; ще бъде направена сравнителна оценка в нефинансовата декларация за 2019г.

3. Екология

Принцип 7: Подкрепа за превантивните подходи в опазването на околната среда.

Принцип 8: Подемане на инициативи, стимулиращи поемането на по-голяма отговорност към околната среда.

Принцип 9: Насърчаване развитието и разпространението на технологии, щадящи околната среда.

Софарма отстоява и спазва ангажиментите си в съответствие с националното законодателство в областта на опазване на околната среда. Компанията прилага мерки за:

- изпълняване на императивните изисквания на ПМС 137 на МС и Наредба за опаковките и отпадъците от опаковки;
- ежегодно измерване на емисиите на отпадни газове в атмосферния въздух;
- ежемесечно измерване на емисиите в отпадни води на производствените площадки А и Б от Софийска вода;
- рециклиране на производствените отпадъци от лицензирани фирми;
- разделно събиране на отпадъците, минимизиране, оползотворяване и рециклиране на производствените и битовите отпадъци;
- изпълнени са условията от Разрешителното за заустване; обучение на тема опазване на околната среда и предотвратяване на замърсяването;
- веднъж месечно се прави отчет за внесените и/или пуснати на пазара опаковки по вид на материала, за който се заплаща месечна вноска в „Екобулпак“ АД, с който Софарма има сключен договор за оползотворяване на отпадъците от опаковки.

Заводите на Софарма са сертифицирани по GMP, което контролира и степента на замърсяване на околната среда. Емисиите отпадни газове са под 50 тона годишно, което според стандартите клони към 0.

От години в производството в заводите на компанията се използва воден филм, вместо органични вещества за филмиране на таблетките, което гарантира нулевото замърсяване на отпадните води и атмосферата.

Групата работи изцяло по стандартите на GMP и GDP, но успоредно с това инвестира в създаването на „умни“ сгради, съоръжения за възобновяеми източници на енергия,

отглеждане на собствени насаждения за суровини и т.н. Целта е да се намали отпечатъка на компанията върху околната среда.

4. *Общество*

Принцип 10: Подкрепа на антикорупционни инициативи и политика на прозрачност. Отговорен бизнес и прозрачност

В съответствие с Конвенцията на ООН срещу корупцията, към която България се присъедини през 2006, Софарма се противопоставя на всякакви корупционни практики, както свързани с дейността на компанията, така и в обществото. Нетолерантостта и противодействието на корупционните практики е отговорност на всеки един служител в компанията. Установени са правила за превенция и намаляване на риска от злоупотреби и корупция.

Софарма прие Етичен кодекс в съответствие с Националния кодекс за корпоративно управление и следва съответстващото законодателство за да гарантира, че служителите, акционерите и партньорите не участват в подобни практики. Огнян Донеv, Изпълнителен директор на Софарма е член на Българския национален комитет по корпоративно управление, който мониторира тази дейност в България.

Компанията следва всички правила за прозрачно управление и споделя своите ангажименти със заинтересованите си страни, включително чрез корпоративния сайт www.sopharmagroup.com Това е първия сайт на българска компания, който предоставя интерактивни инструменти за инвеститори, свързани акциите на компанията и структурата на групата.

Софарма мониторира рисковете, които е идентифицирала като значими и с потенциално влияние за дейността си:

- Рискове, свързани с макроикономическата обстановка в страната
- Свързани с бизнеса и с промишления отрасъл, в който компанията функционира:
- Рискове, свързани с пазарите, на които компанията оперира
- Рискове, свързани с валутни курсове и действащия в България валутен борд;
- Кредитен риск

Те са представени подробно в доклад за дейността на Софарма за 2018 година.

5. *Корпоративно гражданство*

Развитие на гражданското общество

Днес формулата на успеха включва развитието на човешкия, природния и интелектуалния капитал. Това е революция. Бизнесът се стреми към открито, коректно и цялостно взаимодействие с пазарите и обществото от гледна точка на своите потребители, служители, инвеститори и местни общности. Група Софарма използва експертизата и

ресурсите си, за да допринесе не само за икономическото и социалното развитие, но и за повишаване на културата и качеството на живот чрез конкретни проекти.

Осиновена алея

В началото на ноември 2018 г. Софарма проведе първата си доброволческа акция по туристическата алея “м. Дендрариума – м. Бялата вода”. В рамките на акцията доброволците почистиха канавките и водостоците, лакираха паркова инфраструктура и заравниха изреченията от дъждовете участък от алеята в м. Киселище. Следващата акция се очаква през 2019 г.

Фармацевтична индустрия

Европейската индустрия за генерични и биоподобни лекарства “изпълнява своята мисия за предоставяне на висококачествени лекарства на пациентите в Европа, като увеличава техния достъп до ефективно лечение и партньорство за устойчиво здравеопазване.”

Генеричната и биоподобната индустрия създава модел на устойчиви фармацевтични иновации, свързани със създаването и производството на продукти с добавена стойност, които могат да подобрят здравните приходи и ефикасността на болниците.

Софарма участва в дискусиите по време на Национална кръгла маса, посветена на бъдещето на здравеопазването, организирана от Министерство на здравеопазването, която се проведе през месец септември 2018 г. в НДК и в петата годишна конференция „Иновации и добри практики в здравния сектор“ през месец ноември 2018 г. в х-л Шератон.

Дигитална социална отговорност

Софарма комуникира със заинтересованите си страни чрез дигитални канали и работи за дигитализация на системата на здравеопазване у нас. Компанията комуникира чрез youtube канала си и своите профили в твитър и фейсбук. Всеки може да намери информация по интересуващите го въпроси не само през корпоративните профили, но и в профилите, свързани с различни теми #Zdravi, #Silenden, #Ilovemyheart. Компанията създаде две мобилни приложения - #Exsmoker #Здрави.

#Здрави е социална платформа, която включва мобилно приложение, блог и фейсбук общество, активно не само в социалните медии, но и в офлайн средата. Целта на платформата е да създаде общност чрез предоставянето на един авторски съвет на ден, свързан с физическото и духовно здраве, като покаже, че „здравословен“ не значи труден или скучен. Мобилната апликация #Здрави спечели първите Дигитални Оскари за онлайн проект на IAB и наградите за онлайн и КСО проект на бизнес сектора на Българското дружество за връзки с обществеността.

Със @Здрави Софарма излиза извън границите на традиционните за фармацията инвестиции, като подкрепя активности, форуми и фестивали, свързани със здравословния начин на живот. Компанията подкрепя за 7ми път фестивала “Свободата да бъдеш” за здраве и самоусъвършенстване и първото издание на „Форум на дълголетие“.

Инвестиции в развитието на публичните комуникации

Софарма подкрепя развитието на публичните комуникации като основа за всяка демокрация. Компанията е партньор на Българското дружество за връзки с обществеността, на платформата Mediamixx и ежегодните Годишни срещи на българските медии в чужбина.

За 7-а година Софарма АД подкрепи Mediamixx - платформа за развитие и комуникация между медиите. Като единствена в България, платформата събира заедно представители на основните медии в България, PR обществеността и на регулаторните органи като СЕМ. През 2016 Mediamixx излезе извън границите на националните теми и включи представители на Югоизточна Европа, обединени от сходни проблеми. 2018 задълбочи диалога, включвайки участници, признати за новатори в сферата на комуникациите.

През 2018г. Софарма за поредна година подкрепя срещата на Българските медии в чужбина, която през 2018 г. се проведе в Молдова.

Местни общности

Софарма инвестира в локалните производства и дистрибуторски центрове, за да защити икономическия живот на местните общности. Традиционно компанията подкрепя различни проекти във Врабево, като изграждането на търговски център с аптека и ресторант, възстановяването на покрива на църквата „Св. Архангел Михаил“, народно читалище „Христо Ботев“ във Врабево и читалището в Сандански.

Софарма инвестира в къщи за гости във Врабево, като къщи за отпочиване за своите служители. На разположение на служителите на Софарма има общо 7 къщи.

Софарма работи съвместно с община Велико Търново, първоначално с дарения на лекарства на домове за възрастни хора и пенсионни клубове. По-късно сътрудничеството се разви в посока възстановяване на клубове, общински центрове, предоставяне на компютри на изявени студенти от Националния военен университет във В. Търново и др.

През 2018 г. Софарма продължи да прави дарения на медикаменти и средства за измерване на здравни показатели, какъвто е кръвната захар.

Проекти в партньорства

Драг

За поредна година Софарма подкрепи изкачването с велосипеди на Черни връх. Повече от 150 участници изминаха 38 км от Бояна до Черни връх на височина 2290метра и обратно до стартовата точка.

БМГД

- Като активен член на Българската мрежа на Глобалния договор на ООН, Софарма участва в проектите “Гордея се с труда на моите родители”, “Пътят на храната”, “Отговорният избор” и „Здрави на работа“.
- “Гордея се с труда на моите родители” се проведе за 5та поредна година в Софарма, като през 2018 се включи и завода в Сандански, след заводите във

Врабево и Казанлък през 2017г. През 2018 г. в проекта участват 21 компании, в 20 града в страната, показани са 110 професии от повече от 15 сектора на икономиката. Идеята е бизнеса да покаже на децата на своите служители, чрез специално разработени програми и игри, защо техният труд е важен.

- “Отговорният избор” цели да покаже, че компаниите, чрез прозрачност и отговорно поведение, могат да убедят потребителите, че чрез своя избор имат силата да променят производствени практики, да диктуват модата на рекламоделите и да насърчат антиконсумеризма.
- „Здрави на работа“ Игри за добрини - програма за изграждане на здравословни навици и начин на живот на служителите на компаниите чрез споделяне на добри практики и инфомация. По време на пилотния проект „Игри за добрини“ се проведеха турнири по футбол, тенис на корт, колоездене и волейбол. Общо 93 енусиаста от 5 компании участваха в състезанията и бяха дарени 7500лв за благотворителни каузи.

Васаусе

Академия Ринкър

От 2016г. Софарма подкрепя обучителната програма Rinker’s Challenge за стартиращи традиционни и социални предприемачи на Център "Ринкър" към Фондация ВСаусе. Първото ѝ издание е през 2014 г. Rinker’s Challenge предлага уникална възможност на стартиращите предприемачи да преминат през структурирана система от обучения, да получат персонални съвети от водещи професионалисти и предприемачи във всички сфери на бизнеса, и да получат стартово финансиране на бизнес проекта си.

#ЩедриятВторник '2018

На 27 ноември 2018 г. български организации, компании и личности отбелязаха #ЩедриятВторник заедно с повече от 100 държави в целия свят. Служители на Софарма се включиха с професионално доброволство и менториране, както и в разпространението на посланията на кампаниите, набиращи средства за каузите си. „Щедрият вторник“ /#GivingTuesday/ идва от САЩ като реакция спрямо Черния петък и манията по безконтролно пазаруване по празниците, идеята се разраства и заразява с прилив на щедрост предприемачи и експерти, семейства, компании, обществени организации, ученици и служители. Като официален партньор за България, фондация ВСаусе организира широка информационна кампания за популяризирането на деня на дарителството и щедростта.

Отпечатък от дейността на компанията

Икономически отпечатък

Икономически и Финансови показатели	2018	2017	% промяна	Заинтересовани страни
Решение за изплащане на дивиденди от ОС в размер лв за 1 акция	0,11	0,10	-	Акционери
Платени данъци в хил. лв.	10 248	9 917		Държавна и местна власт
Платени данъци (други) в хил. лв.	6 186	6 585		
Платен корпоративен данък в хил. лв.	4 062	3332		
Плащания към доставчици в хил. лв.	128 291	126 572		Доставчици /вкл. на външни услуги
Плащания за персонала в хил. лв.	47 343	45 733		Служители

Икономическият отпечатък се проследява най-ясно чрез решенията за изплащане на дивиденди, които показват отношенията с акционерите като заинтересовани страни; платените данъци, вкл. платен корпоративен данък, които представляват принос към държавната и местната власт; плащанията към доставчици, които показват отношенията с компании по веригата на доставки; цената на труда, която показва отношенията със служителите като заинтересована страна.

Социален отпечатък

Икономически и Финансови показатели	2018	2017	Заинтересовани страни
Заводи / брой	10/ 2137	10/ 2307	Служители/ бр работни места
Обучения /разходи хил. лв./	269	268	Служители
Социални разходи /разходи хил. лв./	2678	3 766	Служители
Медицинско обслужване /разходи хил. лв./	842	792	Служители
Дарения /разходи хил. лв./	289	386	Местни общности

Животът е хубав, когато сме здрави

Optimum Health Maximum Vitality

Инвестиции, свързани с развитието на генеричната бизнес сфера и здравната система / брой (спонсорства и участия в семинари)	11	7	Всички заинтересовани лица
Инвестиции, свързани с развитието на бизнес средата (КРИБ, ABIRD и др.) / брой	5	71	Всички заинтересовани лица
Инвестиции в програми за спорт и здравословен живот/ брой	11	67	Общество
Инвестиции в публичните комуникации / брой	7	50	Общество

Екологичен отпечатък

Показатели	2018	2017	%
Разходи за суровини (ел. енергия, топлоенергия, горива, вода, без основните суровини, брак и обезценка) /разходи хил. лв./	19 053	18 628	
Разделно събиране на отпадъци			
Емисии отпадни газове в атмосферния въздух	0*	0	0
Емисии в отпадните води	Отпадните води се пречистват в ГПСОВ**		
Обучение и участие на персонала за начините за опазване на околната среда	Инструктаж на служителите при постъпване; Инструкции за оползотворяване и разделно събиране на отпадъците; Инструкции как се работи с отпадъчни вещества в звената.		

Служители

Равни възможности за работа по пол, възраст и образование

Служители	2018	% от общия брой	2017	%
Жени	1 396	61	1408	62
Мъже/	878	39	899	38
Общо	2274	100	2307	100

Комюнике по напредъка **2018** **Communication on Progress**

Служители / Възраст	2018		Брой
	Брой	Отн-н дял %	
	2018		2017
Служители до 30 г.	229	10	229
31- 40 г.	447	20	478
41 – 50 г.	702	31	734
51 – 60 г.	716	31	705
Над 60 г.	180	8	161

Служители / Образование	2018		Брой
	Брой	Отн-н дял %	
	2018	2018	2017
Висше	926	41	989
Полувисше	51	2	49
Средно	1263	56	1227
Основно	34	1	42

Равни възможности за кариерно развитие

Служители / Employees	Общо	Жени / Women		Мъже / Men	
		2018	Отн. дял %	2018	Отн. дял %
Йерархия / Hierarchy					
Топ мениджмънт	5	1	20 %	4	80%
Мениджърски състав	43	16	37%	27	63%

Данните за служителите са предоставени от отдел Личен състав на Софарма АД и са към 31.12.2018г. Направено е преизчисление на данните за 2017г., като за съпоставимост са добавени данни за Унифарм.

6. Социално значими заболявания

Достъпно лечение на никотиновата зависимост

Според последните научни изследвания продуктът на Софарма „Табекс®“ за отказване от тютюнопушенето е най-добрият избор за лечение на тази зависимост.

2018 г.

Лекарственото средство на Софарма за отказване от тютюнопушенето получи положителни оценки в САЩ, базирани на проведените клинични изследвания.

Предварителните данни от клиничните проучвания проведени в САЩ на лекарство за отказване от тютюнопушенето на „Софарма“ АД (3JR BU) са положителни, събщи американският партньор на дружеството и представител на „Achieve Life Sciences“ (NASDAQ: ACHV).

През 2015 г., „Achieve“ придоби правата за комерсиализирането на продукта на „Софарма“ АД - „Tabex“ - в САЩ. През 2017 г. година тази фирма подаде молба до Американската администрация по храните и лекарствата за провеждането на изследване на ново лекарство и разработи програма за клиничната разработка на цитизин, като подготовка за стартирането на изследователската Фаза 3 в САЩ през 2018 г. По-късно, „Софарма“ АД сключи 20-годишен договор за придобиването на правата на изключителен доставчик на цитизин API в тази страна.

Ново начало

В края на 2014 г. учени от Нова Зеландия доказаха, че продуктът за отказване от тютюнопушенето Tabex®, е най-ефективният за целта. „Софарма“ АД разпространи информацията чрез всички възможни канали за комуникация на пазарите, на които се реализира продуктът, както и на тези, на които тютюнопушенето е широко разпространено.